

THERAPEUTISCH PROGRAMMA VOOR DRUGGEBRUIKERS

Internationale
contacten

Jaargang 18 | oktober, november, december 2010

4

Driemaandelijks tijdschrift van De Kiem v.z.w.

Internationale contacten

Het behandelingsmodel van de hiërarchisch gestructureerde Therapeutische Gemeenschap voor drugverslaafden zoals we dat toepassen in De Kiem bestaat al meer dan 50 jaar.

In Amerika, gegroeid uit de AA beweging, werd eerst Synanon opgericht en later Phoenix House en Daytop. Na Amerika werd het model via Engeland en Nederland ook in Europa geïntroduceerd. De Kiem werd in 1976 opgestart. Momenteel zijn er in alle werelddelen Therapeutische Gemeenschappen voor drugverslaafden. In sommige landen hebben de TG's het moeilijk om te blijven bestaan. In andere landen, zoals bvb. Frankrijk, worden voor het eerst TG's opgestart.

Het behandelmodel "Therapeutische Gemeenschap" is ondertussen sterk geëvolueerd, maar veel basisprincipes houden nog steeds stand. Het blijft een benadering waarbij zelfhulp en wederzijdse betrokkenheid een zeer voorname rol spelen.

WFTC, EFTC, EWODOR en ECETT zijn letterwoorden die verwijzen naar federaties of organisaties die op internationaal niveau actief zijn. Allemaal hebben ze een duidelijke link met de Therapeutische Gemeenschap voor drugverslaafden. In dit tijdschrift geven we uitleg bij elk van deze netwerken. De Kiem engageert zich al lang op internationaal niveau.

Ik ben er zeer sterk van overtuigd dat De Kiem zich internationaal moet engageren om zo de kwaliteit van de eigen organisatie hoog te houden. Enkel door de vele internationale contacten zijn we op de hoogte van nieuwe onderzoeksresultaten en kunnen we nieuwe evoluties op de voet volgen.

Onder meer door mijn functie als secretaris van de EFTC kom ik in contact met heel wat collega's uit de T.G.-wereld en heb ik al heel wat TG's in andere landen bezocht.

Deze internationale uitwisselingen hebben ons bijvoorbeeld geïnspireerd om met een "onthaafdeling" te beginnen. In Italië bezochten we de "accoglienza" methode. Deze voorfase was daar ontwikkeld omdat alle TG's met lange wachtlijsten kampten en via de "accoglienza" konden kandidaat bewoners zich voorbereiden op de effectieve start van hun programma.

Het werken met een onthaafase in De Kiem heeft een enorm positief effect gehad op de retentiecijfers van het programma. Veel minder bewoners haken af. De laatste vijf jaar maakt meer dan 50 % van de in de TG opgenomen bewoners het behandelprogramma volledig af.

Ons "onthaalprogramma" wordt nu ook in Ierland en Engeland toegepast. Om dit programma zo goed mogelijk te integreren is men van Phoenix Futures (Engeland) een video-opname komen maken over de onthaafdeling. Ze willen deze video gebruiken om hun stafleden beter op te leiden.

Ook het opstarten van de Tipi, het programma voor verslaafde moeders met kinderen, heeft een internationaal verhaal. Hier haalden we de mosterd in Nederland en Duitsland.

Hoe meer stafleden van TG's in contact staan met collega's uit andere landen, hoe meer ze van elkaar kunnen leren. Dit zal op zijn beurt de kwaliteit van de behandelprogramma's verhogen.

ECETT is een organisatie die net die internationale uitwisseling van stafleden wil bevorderen.

Via ECETT kunnen stafleden contact leggen met de werking van andere programma's en ter plekke op zoek gaan naar nieuwe accenten of nieuwe behandelmethoden.

In dit tijdschrift lees je verder een verslag over het WFTC symposium in Genua. Het was opvallend hoeveel ex-verslaafden daar een verantwoordelijke functie hebben in Therapeutische Gemeenschappen! Velen van hen zijn al tientallen jaren clean. Voor hen is een verslaving helemaal geen "relapse disorder".

We brengen ook verslag uit over het eerste werkjaar van de ambulante centra van De Kiem te Ronse en Geraardsbergen. Na 1 jaar zitten we daar op kruissnelheid.

Het laatste woord is voor Ann, eindelijk doet ze wat ze graag doet. Een verslaving overwinnen creëert tijd, veel tijd... en daar is ook haar zus bijzonder blij mee.

Het jaar zit er bijna op.

Ik wens iedereen een vrolijk eindejaar, veel plezier en een inspirerend nieuw jaar.

Dirk Vandevelde
Directeur

De internationale organisaties van Therapeutische Gemeenschappen

European Federation of
Therapeutic Communities

EFTC
European Federation of Therapeutic Communities
European co-operation in the field of drug treatment, prevention and research

Voorzitter: Anthony Slater, directeur Phoenix House Haga, Noorwegen.

Secretaris-penningmeester: Dirk Vandevelde, directeur De Kiem, België.

Leden Raad van Bestuur: Charalampos Pouloupoulos, Kethea, Griekenland; Georges van der Straten, Trampoline, België; Rowdy Yates, Universiteit van Stirling, Verenigd Koninkrijk; Karen Biggs, Phoenix Futures, Verenigd Koninkrijk; Wendy Dawson, The Ley community, Verenigd Koninkrijk; David Turner, Ceis Don Mario Picci, Rome, Italië.

De EFTC werd in 1978 opgericht op initiatief van een aantal Europese Therapeutische Gemeenschappen voor drugverslaafden. Onder hen De Emiliehoeve uit Nederland en De Kiem. De EFTC wil de psycho-pedagogische benadering, om drugverslaafden te helpen een drugvrij leven te realiseren, ondersteunen.

De EFTC wil de actieve betrokkenheid van elke persoon in zijn eigen herstelproces maximaliseren. Deze op 'zelfhulp' en 'de gemeenschap als behandelmodel' geïnspireerde benadering beoogt het vergroten van het respect voor zichzelf als persoon en de waardigheid van alle cliënten.

De actieve betrokkenheid bij onderzoek, training en kwaliteitsverbetering hebben geleid tot een verbetering van de behandelmethodiek van de TG en de ontwikkeling van universele behandelvoorschriften.

Veel leden van de EFTC voorzien niet alleen in een Therapeutische Gemeenschap voor drugverslaafden maar bieden ook andere behandelmodellen aan op zeer uiteenlopende niveaus. Deze omvatten zowel drugvrije als meer medisch georiënteerde behandelmodellen. De in Europa sterk verspreide, meer integratieve benadering van de behandeling van drugverslaafden, waarbij er een variatie aan behandelmodellen wordt aangeboden is verrijkend voor onze collectieve kennis en praktijkervaring.

Als een demonstratie van Europese solidariteit en interdisciplinaire samenwerking is dit op zich al een zeer lovenswaardig resultaat.

Op dit moment vertegenwoordigt de EFTC meer dan 50 organisaties uit 25 verschillende landen.

Om de twee jaar wordt er een congres georganiseerd. In 2009 ging het twaalfde congres door in Den Haag, volgend jaar is het de beurt aan Oxford (zie aankondiging).

De recente "EFTC conferences on Rehabilitation and Drug Policy" halen een hoog wetenschappelijk niveau. Er wordt aan deelgenomen door vertegenwoordigers van alle soorten behandelingsvormen voor druggebruikers. Ze komen er hun recent werk toelichten, zoals onderzoeksresultaten of de ontwikkeling van nieuwe behandelpraktijken.

Op zo'n congres wordt ook telkens een trofee uitgereikt aan iemand die een grote rol heeft gespeeld in de ontwikkeling van de Therapeutische Gemeenschap voor drugverslaafden.

Elk jaar werkt het EFTC samen met EWODOR (European Working Group on Drugs Oriented Research) bij de organisatie van een internationaal symposium over druggebruik en de behandeling van druggebruikers.

Het volgende en dertiende internationaal symposium gaat door in Barcelona in 2011 (zie aankondiging).

Het EFTC is betrokken bij het "International Journal of Therapeutic Communities". Elk jaar is er minstens 1 nummer specifiek voorbehouden voor de publicatie van artikelen in verband met het behandelmodel van de Drugvrije Therapeutische Gemeenschap.

Aankondiging:

Het Dertiende EFTC congres "on Rehabilitation and Drug Policy" gaat door van 20 tot 23 september 2011 in een van de oudste universiteiten van Europa: het Keble College van de Universiteit van Oxford.

Het Keble college staat geheel ter beschikking voor dit congres, inclusief de vergaderzalen, de auditoria en de slaapkamers.

De Beweging van Therapeutische Gemeenschappen heeft zichzelf in de afgelopen 50 jaar ontwikkeld als een hoofdrolspeler in het aanbieden van herstelgeoriënteerde behandelingen. Door de herdefiniëring en ontwikkeling van wederzijdse hulp en zelfhulp zoals de Alcoholics Anonymous en door het versmelten van deze benadering met ontwikkelingen in de sociale psychiatrie, type Maxwell Jones, David Clark en andere, is de Therapeutische Gemeenschap uitgegroeid tot een centraal begrip als we spreken over gestuurde wederzijdse hulp ("peer-support") en zelfhulp bij herstel van een verslaving.

Het is de eerste keer in haar dertigjarig bestaan dat de EFTC haar tweejarig congres zal organiseren in het Verenigd Koninkrijk.

Voor meer informatie, zie: www.eftc-europe.com

World Federation of Therapeutic Communities

Voorzitter: William B. O'Brien – U.S.A.

Uitvoerend voorzitter: Anthony Gelormino – U.S.A

Secretaris: Patricia A. Zingale – U.S.A.

Leden Raad van Bestuur: Franco DePieri – Italy; Mohd Yunus Pathi Mohd – Malaysia; Harold Rahm – Brazil; Albert Sabates (Spain); Noreen T. Kerr – U.S.A.

De Wereld Federatie van Therapeutische Gemeenschappen is een wereldwijde vereniging met als doel: informatie-uitwisseling, kennisverzameling en samenwerking doorheen de globale beweging van Therapeutische Gemeenschappen. Ze probeert erkenning te bekomen voor de Therapeutische Gemeenschap en voor de benadering van de Therapeutische Gemeenschap als behandelmodel voor drugverslaafden bij gezondheidsorganisaties op internationaal en nationaal niveau.

De WFTC staat voor een holistische benadering van herstel waarbij alle disciplines, met inbegrip van de medische, psychiatrische, sociale, psychologische

en opvoedkundige benaderingen, een rol spelen. De WFTC erkent dat het belangrijk is om het model van de Therapeutische Gemeenschap aan te passen conform de verschillen in wetgeving, cultuur en gewoonten wereldwijd.

De WFTC legt zich verder toe op de ontwikkeling van praktijkrichtlijnen het verzamelen van goede praktijkvoorbeelden voor de internationale beweging van Therapeutische Gemeenschappen. Ze wil een verzamelpunt zijn voor relevante informatie en onderzoek en ontwikkelt trainingsprogramma's.

European Working Group on Drugs Oriented Research

European Working Group on Drugs Oriented Research

Leden: – Prof. E. Broekaert (University of Gent, Belgium – President); Mr. R. Yates (University of Stirling, Scotland – Executive Director); Prof. M. Uffe Pedersen (University of Aarhus, Denmark); Dr. P. Rosenqvist (Nordic Centre for Drug & Alcohol Research, Helsinki, Finland); Prof. E. Ravndal (Norwegian Institute for Alcohol and Drug Research [SIRUS], Oslo, Norway); Prof. H. Jenner (Växjö University, Växjö, Sweden) and Prof. V. Segraeus (Stockholm University, Stockholm, Sweden).

EWODOR is opgestart in 1983 om in een forum te voorzien waar wetenschappers, actief op het terrein van de behandeling van drug- en alcoholverslaafden, preventie en beleid, hun onderzoeksbevindingen kunnen delen, procedures, methodes en resultaten kunnen vergelijken en deze kunnen onderwerpen aan een kritische analyse door hun collega's.

Om dit te bereiken organiseert EWODOR:

- Symposia waarop onderzoekers hun recente onderzoeksresultaten kunnen presenteren aan college onderzoekers, maar ook aan behandelaars en beleidsmakers.
- Een interactieve internet discussiegroep voor het uitwisselen van informatie en het archiveren

van recente onderzoeksresultaten op vlak van drug- en alcoholbehandeling.

- Een forum waar onderzoekers en behandelaars de multidisciplinaire aard van hun werk kunnen bespreken.

Aankondiging:

Het “13th International Symposium on Substance Abuse Treatment” gaat door te Barcelona van 23 tot 25 maart 2011 in het historisch gebouw van de Universiteit van Barcelona in het centrum van de oude stad.

De Universiteit van Barcelona, Proycto Hombre, Catalonia en EWODOR organiseren dit symposium met als titel;

“Drug Dependence: Treatment generalities and specificities.”

In deze dertiende editie worden de deelnemers uitgenodigd om na te denken over wat er specifiek is aan de behandeling van een verslaving en aan het realiseren van een langdurig herstel.

De thema's van het symposium zijn: wetenschap en epistemologie, interculturele diversiteit, gender specifieke items, langdurig herstel.

Abstracts worden verwacht tegen 14 januari 2011.

Alle sessies gaan door in het Engels of in het Spaans met simultaan vertaling.

Voor meer informatie: www.ewodor2011.com

Contact: ewodor2011@projectehome.org

Dirk Vandevelde
Directeur

European Companionship in Education, training by travel

Enkele jaren terug startte Trampoline ECett (het European Companionship in Education, training by travel), een Europees netwerk dat opvoeders moet toestaan om de ervaring en methodes van andere teams vanuit gans Europa te benutten.

ECett werd herkend als een pilootproject en wordt ondersteund door 'Leonardo da Vinci', een Europees actieprogramma voor beroepsopleiding.

De ingrijpende socio-culturele veranderingen waarmee we geconfronteerd worden maken de taak van opvoedkundige teams er niet gemakkelijker op. Vandaag de dag ontbreekt het teams die werken met uitdagingen als verslaving, delinquentie of uitsluiting aan effectieve referentiekaders en worden zij geconfronteerd met herhaaldelijk opvoedkundig falen. Opvoeders kunnen zich daardoor eerder geïsoleerd en ontmoedigd voelen of zelfs bedreigd door 'burn out'. Om te bekomen van zo'n professionele crisismomenten moeten zij meer ervaren collega's kunnen ontmoeten in hun eigen werkveld, zodat ze uit eerste hand kunnen zien hoe zij hun doelen trachten te bereiken. Dit proces vereist dat men op reis trekt. Net door elkaar te ontmoeten worden beide partijen verrijkt en ontwikkelt men luistervaardigheid en flexibiliteit naar andere personen en situaties. ECett wil bovendien de zichtbaarheid van nieuwe effectieve benaderingen verhogen en het werk van opvoedkundige teams in z'n volle waarde schatten.

ECett heeft momenteel drie Europese projecten lopende. Het ECett 'Transfer of innovation' (2009-2012) omvat verschillende deelgebieden en focust zich ondermeer op het in kaart brengen van 'good practices', het uitbouwen van 'e-learning', het in kaart brengen van waardevolle experts buiten het eigen werkveld, het onderzoeken van het leerproces van stagiairs en vooral het begeleiden van deelnemers in het voorbereiden van twee- tot vijfdaags opleidingsprogramma's in het buitenland.

ECett begeleidt de deelnemer stap voor stap in het organiseren van zijn studiereis en het vinden van good practices en ontwikkelde hiertoe zes helpdesks (in zeven talen). Men zoekt hierbij naar een goede afstemming tussen de specifieke vragen en verwachtingen van de deelnemer enerzijds en de aanwezige expertise binnen het ruime netwerk van host-organisaties anderzijds en zorgt voor een goede evaluatie en transfer naar het eigen team.

Dirk Calle
Beleidsmedewerker

ECett 'Transfer of innovation' is een partnerschap tussen Trampoline (België), Proyecto Hombre (Spanje), EFTC, Monar (Polen), CeLS Formazioine (Italië), Lapière et Libert (België), de universiteit van de Provence (Frankrijk) en van Gent (België).

ECETT
TRAINING
BY TRAVEL

“The future of the Therapeutic Community in the changing world.”

Van 14 tot 18 oktober 2010 ging in Genua, Italië, een congres door georganiseerd door de Wereld Federatie van Therapeutische Gemeenschappen en de “Centro di Solidarietà di Genova”. Het congres ging door in Genua, in het mooie Palace Ducale.

“CEIS Genova” werd gesticht in 1973 door Bianca Costa (†) samen met een groep vrijwilligers. Het centrum heeft als doel een antwoord te bieden op de problemen die te maken hebben met gemarginaliseerde jongeren en meer specifiek met drugverslaving. Het centrum ontwikkelde verschillende nieuwe activiteiten om een gepast antwoord te bieden op nieuwe problemen. Zo hebben ze bijvoorbeeld heel veel aandacht voor de familie van de jongeren en geven ze persoonlijke ondersteuning aan de jongeren in moeilijkheden op zo'n manier dat het centrum voor hen een veilig referentiepunt wordt. De werking van dit centrum valt op door het groot aantal vrijwilligers dat wordt ingeschakeld in het aanbod.

Een selectieve groep van 200 specialisten werd voor dit symposium uitgenodigd. Deze deelnemers werden gekozen omwille van hun ervaring in het werken met het model van de therapeutische

gemeenschap. Ook een groep experts van buiten de TG-wereld werd uitgenodigd om samen met de andere deelnemers van gedachten te wisselen over de behandeling van drugverslaafden en de mogelijke toepasbaarheid van het TG-model voor andere doelgroepen.

De therapeutische gemeenschappen aanwezig op dit symposium behoren tot 52 verschillende landen.

Voor België waren er drie vertegenwoordigers: Professor Eric Broekaert, Universiteit Gent, George van der straten (Trempline) en Dirk Vandeveld (De kiem). Gedurende 4 dagen discussieerde deze groep over hoe het model van de drugvrije therapeutische gemeenschap vandaag wordt toegepast en hoe het zich moet afstemmen op de actuele en toekomstige sociale veranderingen.

Dit symposium was een zeer interessant gebeuren, onder andere omwille van zijn stimulerende uitwisseling van ervaringen en visies van TG medewerkers uit zeer diverse contexten.

De opzet van dit symposium was totaal verschillend van de tweejaarlijkse congressen die het WFTC normaal organiseert. De organisatoren wilden hiermee

ingaan op de vraag om meer tijd te voorzien voor discussies. Deze keer dus zeer weinig plenaire zittingen maar zeer veel tijd om ideeën en ervaringen uit te wisselen in discussiegroepen.

Het symposium bestond uit twee delen. De eerste drie dagen werden de deelnemers opgedeeld in vijf werkgroepen die elk discussieerden over een aantal essentiële onderwerpen. Aan het eind van de dag werden de resultaten van de discussies in de werkgroepen gepresenteerd aan de voltallige groep deelnemers.

Volgende thema's kwamen aan bod:

- Hoe hebben veranderingen in de omgeving invloed gehad op het model van de TG. Is de populatie van de cliënten in de TG veranderd?
- Zijn er aanpassingen gebeurd aan het model van de TG? Was is veranderd en wat niet? Wat is afgeschaft en wat is toegevoegd?
- Hoe kunnen ontwikkelingen in de maatschappij het werk in de TG's bevorderen en kan het TG model helpen om het werk in andere domeinen te versterken?

De vierde dag van het symposium stond open voor alle geïnteresseerden en was voorbehouden om de resultaten van het werk gedurende de eerste drie dagen van het symposium bekend te maken. Dit gebeurde in samenwerking met het Nationaal bureau voor het antidrugbeleid en in aanwezigheid van zoveel mogelijk Italiaanse en internationale vertegenwoordigers.

Conclusies:

In het hierna volgend eindrapport worden de conclusies van dit congres samengevat.

Het symposium bracht, uit 52 verschillende landen, 200 mensen samen die betrokken zijn bij en begaan zijn met het werk van de Therapeutische Gemeenschap.

In TG's leren cliënten, die tijdens hun behandeling samen leven in een leefgroep, hoe ze de gemeenschap kunnen gebruiken om zichzelf te helpen om het hoogst bereikbaar niveau van fysieke, mentale en sociale gezondheid te bereiken. Om een behoorlijke levenskwaliteit te bereiken en om terug een levensdoel te hebben en een nieuwe manier van leven te ontdekken.

TG 's helpen nu al meer dan 50 jaar mensen met een drugprobleem.

In die 50 jaar is er veel veranderd:

- Het aantal betrokken organisaties is substantieel gegroeid, net als de diversiteit aan behandelingsvormen en interventies.
- Binnen deze context worden TG's in sommige landen gebruikt als allerlaatste opvang voor zij die er niet in slagen om op een effectieve wijze gebruik te maken van andere beschikbare diensten. Doorverwijzingen zouden moeten gebaseerd zijn op een goede analyse van de problematiek en een daarop aansluitend behandelaanbod gebaseerd op een bewezen effectiviteit van behandeling.
- Het wetgevend en regelgevend kader is veranderd waarbij er nieuwe kansen voor diensten worden gerealiseerd, maar waarbij ook een verhoogd aantal van vereisten en wettelijke verplichtingen de effectiviteit van de TG kunnen verzwakken of ondermijnen.
- We hebben meer geleerd over de complexiteit van de problemen bij de cliënten die hulp zoeken, met inbegrip van, naast hun drugprobleem, bijvoorbeeld seksueel misbruik in de kindertijd, problemen met de geestelijke gezondheid, ernstige gezondheidsrisico's en sociale problemen.
- De multiple problemen van onze cliënten vragen om meervoudige interventies die een antwoord bieden op deze complexe noden. Jammer genoeg weerspiegelt het financieringssysteem dit nog niet.
- De context waarin we werken is veranderd. Er verschijnen nieuwe vormen van afhankelijkheid. Er is een grotere variatie van verslavende middelen. Deze worden alleen of in combinatie misbruikt. Er is een normalisatie van druggebruik vast te stellen. De maatschappij vertoont een sterke verzwakking van normen en waarden waardoor de sociale en gemeenschapssolidariteit wordt ondermijnd. In de plaats komt een verregaand individualisme.
- De verzamelde resultaten van onderzoek over verschillende jaren hebben de effectiviteit van het TG model aangetoond in termen van zowel individuele als sociale uitkomsten en in termen van kosteneffectiviteit.

Deze veranderingen plaatsen de TG's voor nieuwe uitdagingen.

- We moeten verder bouwen aan ons netwerk en dit versterken en nieuwe manieren van netwerken ontwikkelen. Formeel en informeel, om de kwaliteit en effectiviteit van onze interventies te verbeteren.

- Zij die het aanbod betalen, uitvoeren en gebruiken, moeten begrijpen dat tussen de mogelijke antwoorden alleen acute interventies deel uitmaken van de weg tot het bereiken van fysieke, mentale en sociale gezondheid. Betalingssystemen moeten hierover nadenken.
- Organisaties moeten aangemoedigd worden om te voorzien in de nodige opeenvolging en variatie van vroeginterventie, behandeling, opvoeding, training en ondersteuning.
- In de ontwikkeling van wettelijke en regelgevende kaders moeten de vertegenwoordigers van organisaties betrokken worden, zodat deze kaders eerder ondersteunend en versterkend zijn dan ondermijnend voor de effectiviteit van de behandeling, die is gebaseerd op de kennis van wat werkt en wat niet.
- Het management team van de organisaties die TG's aanbieden moet de bewezen effectiviteit van de TG als behandelmodel begrijpen en toepassen en deze evidentie op een gepaste manier communiceren naar zij die een beslissingsbevoegdheid hebben. Uiteindelijk moet elke behandeling de bewezen effectiviteit reflecteren en beantwoorden aan de verwachte uitkomst. Namelijk het verminderen van individuele en sociale schade en het bevorderen van individuele en sociale gezondheid in zijn breedste betekenis.
- Om dit te ondersteunen, moeten TG's zowel de formele opleidingssystemen (in samenwerking met universiteiten en opleidingscentra), als de minder formele trainingen (gebaseerd op de ontwikkeling en de uitwisseling van kennis over goede praktijken) versterken, zodat zowel hun professionele competenties en hun actuele praktijk voortdurend kunnen verbeterd worden.

In hun werk met mensen met een verslavingsprobleem en aanverwante problemen hebben TG's bewezen dat ze effectief zijn en een toegevoegde waarde leveren. Bijvoorbeeld door families te herenigen en het beschermen van kinderen, door de directe voordelen van het verminderen van misdaad, een verbeterde gezondheid en het brengen van cliënten tot sociale en persoonlijke verantwoordelijkheid. De TG's geven samenhang en hoop aan de meest gemarginaliseerden in veel delen van de wereld.

TG's hebben de mogelijkheid om hun aanbod uit te breiden tot andere doelgroepen die nood hebben aan ondersteuning en aan hulp om een gezonde manier van leven te ontdekken.

Internationale, regionale en nationale federaties moeten de plaatselijke TG's ondersteunen om hen te helpen bij hun werk door het aanleveren van bewijskracht en kennis. Deze federaties moeten de bewezen effectiviteit van het behandelingsmodel verspreiden.

TG's moeten door de beleidsmakers erkend worden als een essentieel en effectief onderdeel van een allesomvattend behandelingsysteem, dat op een behoorlijke manier moet ondersteund en gefinancierd worden.

De TG's herbevestigen het engagement om te werken aan het herstel van de totale persoon en om hierdoor een positieve invloed te hebben op het sociaal welbevinden en op het geheel van de maatschappij waarin we werken.

We roepen publieke autoriteiten, de maatschappij en spirituele organisaties op om ons te steunen in dit engagement.

*Dirk Vandevelde
Directeur*

Strijd der Galliërs...

Vrijdagmorgen 28 augustus 2010 om 7 uur. Alle TG-bewoners bliezen verzamelen op de parking van De Kiem, klaar voor een lange rit naar Katarsis in Genk waar de jaarlijkse sportdag van de Belgische Federatie van therapeutische Gemeenschappen (B.F.T.C.) dit keer zou doorgaan. Met als thema “Strijd der Galliërs” beloofde deze editie een groots sporttreffen te worden tussen alle therapeutische gemeenschappen...

De verwelcoming door de bewoners van Katarsis, geheel in de sfeer van de Galliërs, was er één die de perfecte illustratie vormde voor wat de rode draad doorheen deze sportdag zou zijn: elkaar ontmoeten in een warme, open en sportieve sfeer.

Een gamma van verschillende sport- en speldisciplines stond garant voor het verleggen van ieders grenzen. De hele dag door waren we er getuige van hoe bewoners, via een gezonde competitie, durf, teamgeest en fysieke uitdagingen, aan den lijve ondervonden hoe sporten mensen kan samenbrengen. De aanmoedigingen aan de klimmuur, de lachsalvo's aan het evenwichtsparcours, het aanstekelijke “links – rechts, links – rechts” bij de groepsproeven,... waren dan ook tekenend voor de manier waarop alle T.G.-bewoners binnen een sportieve sfeer het beste in zichzelf én elkaar naar boven brachten.

Kiembewoner Preben was één van de velen die zijn beste beentje voorzette en graag een kort relaas van die dag neerpende:

“...Bij aankomst op het sportveld werden we goed verwelkomd met koffiëkoeken, fruitsap en koffie. De bewoners van Katarsis waren verkleed als Galliërs wat natuurlijk leuk was om te zien.

Alle T.G.'s van de B.F.T.C. waren aanwezig: De Spiegel, Katarsis, Trampoline, Klimop, Les Hautes Fagnes, De Kiem, de beide TG's van De Sleutel. Allen werden in groepjes verdeeld, per kleur en met de bewoners van de verschillende TG's door elkaar gemengd.

Het eerste deel van de sportdag bestond uit verschillende parcours die we moesten afleggen: eentje met hindernissen op de grond, één over water en één in de lucht. Na een intensieve voormiddag gingen we naar Katarsis waar we onze picknick opaten. 's Namiddags stonden er TG-spelen gepland. Deze bestonden uit allerlei oefeningen waaronder “arm druktius” en behendigheidstesten. Er werd verwoed gestreden en de 1ste plaats ging uiteindelijk naar De Spiegel. Wij waren voorlaatste, maar hielden het spreekwoord in gedachten dat deelnemen belangrijker is dan winnen. 's Avonds deed iedereen zich tegoed aan de barbecue waarna er nog sketches werden opgevoerd door iedere TG. De nadruk lag daarbij op het naar voor brengen van een specifiek facet van elke TG. Na een vermoeiende dag hebben we afscheid genomen en zijn we met een goed gevoel teruggekeerd naar De Kiem.”

Een dikke pluim aan alle bewoners en stafleden die van deze dag een geslaagd sportief hoogtepunt maakten. Een welgemeend “dankjewel” aan de bewoners en de staf van Katarsis voor de goed georganiseerde en vlekkeloos verlopen sportdag.

Valerie Deblaere, TG-begeleidster en Preben, bewoner

Belgische Federatie van
Therapeutische Gemeenschappen

BFTC

Belgian Federation of Therapeutic Communities

Voorzitter: Dirk Calle (De Kiem)

Secretaris: Christophe Thoreau (Trempline)

Leden: Johan Buttiens (De Spiegel), Etienne Vendy (Hautes Fagnes), Jos Sybens (Verslavingszorg Rekem), Stijn De Meulenaere (De Sleutel Merelbeke), Griet Coghe (De Sleutel Gent) en Gust Haverbeke (Katarsis).

De Belgische Federatie van Therapeutische Gemeenschappen komt vijf maal per jaar samen. Het belangrijkste doel van deze bijeenkomsten is om informatie uit te wisselen over hoe het in de verschillende programma's loopt en om de problemen te bespreken waar men op staf- of bewonersniveau mee te maken krijgt. Andere thema's die regelmatig aan bod komen zijn de identiteit van de therapeutische gemeenschap binnen de eigen organisatie en binnen de ruimere drughulpverlening, het uitwisselen van informatie vanuit Europa en het uitdiepen van gezamenlijke problemen en vraagstellingen.

Het BFTC organiseert jaarlijks een sportdag voor alle TG-bewoners en om de twee jaar een studie- en uitwisselingsdag voor stafleden werkzaam in een Therapeutische Gemeenschap.

De Vlaamse Therapeutische Gemeenschappen werken ook samen voor maandelijkse vrouwendagen.

Deze samenkomsten en activiteiten zorgen voor een gevoel van wederzijds respect en vriendschap tussen de verschillende TG's in België. Zij versterken de identiteit van de hedendaagse TG en dragen bij tot een betere verstandhouding en samenwerking binnen de verslavingszorg.

Onze Onthaalafdeling ingeblikt...

Op 22

en 23 november was er een bijzondere cameraploeg te gast in de Onthaalafdeling van De Kiem...

Van 2 tot 5 juni 2009 ging in Den Haag het twaalfde congres door van de Europese Federatie van Therapeutische Gemeenschappen. Op de derde congresdag was er de gelegenheid om verschillende programma's in Nederland en België te bezoeken waaronder ook onze Therapeutische Gemeenschap. Enkele verantwoordelijken van Phoenix Futures, een toonaangevende drughulpverleningsorganisatie in Groot-Brittannië, namen deel aan het bezoek en waren onder de indruk van de werking van onze Onthaalafdeling.

Op hun vraag werd er een extra werkbezoek georganiseerd in het najaar van 2009. Met verschillende medewerkers werd dieper ingegaan op de werking van de Tipi (onze ouder en kind-unit) en van het Onthaalprogramma.

De idee om ook in Engeland 'Welcome Houses' te introduceren kreeg stilaan meer vorm.

In navolging van de bezoeken aan De Kiem wil Phoenix Futures immers Onthaalafdelingen opstarten in vijf residentiële programma's.

Om dit plan verder vorm te geven wil men vanuit het beleid de medewerkers degelijk opleiden in deze nieuwe benadering van kandidaat-bewoners voor de Therapeutische Gemeenschap. Om te voorzien in een opleiding in 'woord en beeld' en de afstand tussen beide voorzieningen te overbruggen kwam men op het lumineuze idee om door middel van een korte videofilm de betrokken medewerkers een concreet en realistisch beeld te geven van hoe wij ons onthaalprogramma in de praktijk uitbouwen. Phoenix Futures stuurde twee stafmedewerkers naar onze Onthaalafdeling om ons te helpen met het maken van deze video-opnames.

Natalie en José namen maandag de eurostar tot Brussel en werden in de late voormiddag opgehaald aan het St-Pieters-station door onze bewonerchauffeur. Hun terugreis was reeds gepland op dinsdagnamiddag dus op korte tijd moest er heel wat worden ingeblikt. Natalie nam de interviews voor haar rekening en José maakte gebruik van zijn technische kennis om alles te filmen.

Rode draad doorheen de filmopname was het eigenlijke doel van een specifieke Onthaalafdeling: namelijk iemand ontvangen als gast om kennis te maken met de TG. Bewoners moeten zich bij ons welkom voelen en dit hebben we zo duidelijk mogelijk trachten te vertalen in sfeerbeelden die de huiselijkheid, warmte en betrokkenheid benadrukken. Bewoners en stafleden hebben daarnaast elk op hun manier de werking en de betekenis van de Onthaalafdeling onder woorden gebracht. Zo werden er interviews afgenomen van Dirk Vandeveld (directeur), Chris Lemaitre (verantwoordelijke T.G. & Tipi) en Krista De planter (verantwoordelijke Onthaalafdeling). Aan Vicky (een bewoonster van de TG) werd gevraagd om een rondleiding te geven doorheen het huis en weer te geven hoe zij haar onthaalperiode heeft beleefd. De ouderavond werd gefilmd net als de vrije avond en de activiteiten die erbij horen. Op dinsdag werden bijkomende filmopnames gemaakt en werd een onthaalbewoner geïnterviewd over zijn verblijf bij ons.

Het werd een boeiende en bemoedigende ervaring en het was zeer leuk om Natalie en José te mogen verwelkomen in het Onthaal-team. Wij volgen dan ook de plannen van Phoenix Futures op de voet en hopen hen vroeg of laat terug te ontmoeten in één of ander uitwisselingsproject.

*Krista De planter,
verantwoordelijke onthaalafdeling*

Eén jaar Ambulant Centrum De Kiem te Ronse-Geraardsbergen

Het is alweer één jaar geleden dat het ambulant centrum van De Kiem te Ronse en Geraardsbergen van start ging. We maken graag een korte stand van zaken van de reeds afgelegde weg.

Enkele jaren terug diende De Kiem bij het RIZIV een dossier in om in Zuid-Oost-Vlaanderen ambulante hulpverlening uit te bouwen met antennes in de steden Deinze, Geraardsbergen, Oudenaarde, Ronse en Zottegem.

Met een eerste beperkt budget werd ervoor gekozen om te starten in Ronse en in Geraardsbergen. De opstart van de werking in Ronse en Geraardsbergen gebeurde zeer vlot. Beide steden zijn zich bewust van de problematiek en hebben van in het begin dit initiatief ondersteund.

Bovendien hebben verschillende serviceclubs het project financieel geholpen in de opstartfase. De aanwezigheid van heel wat organisaties en diensten tijdens de officiële opening op 19 maart 2010 bevestigde het positieve klimaat waarin we konden opstarten.

De Kiem wil een actieve rol spelen in de uitbouw van netwerken en zorgcircuits. Het voorbije jaar leerden we heel wat organisaties kennen waardoor we zicht kregen op de regionale welzijnssector. De uitbouw van een dergelijk netwerk creëert de mogelijkheid om een kwalitatief en passend zorgtraject uit te bouwen voor de druggebruikers uit de regio. Deze diensten omvatten zowel het OCMW, CAW, CGG, politionele en justitiële diensten, huisartsen en apothekers, PAAZ-diensten, ...

De eerste cijfers

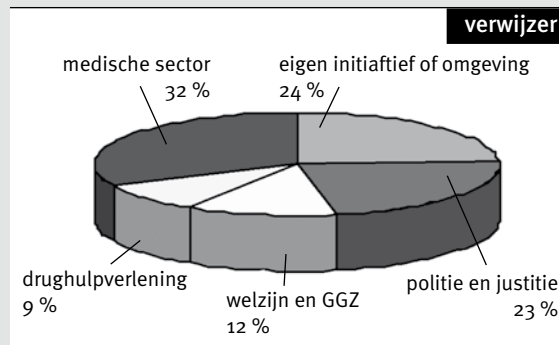
Gedurende het eerste jaar hebben 250 personen zich aangemeld (70% in Ronse, 30% in Geraardsbergen), waarvan 125 cliënten een ambulante begeleiding zijn gestart. 50 heroïnomanen startten een substitutiebehandeling.

30 personen werden doorverwezen of kregen informatie over een andere setting. Met 35 cliënten vond (nog) geen eerste gesprek plaats. Bij de andere cliënten werd er na enkele gesprekken, al dan niet in samenspraak, (tijdelijk) afgerond.

De verwijzers

Alhoewel we een sterke spreiding merken in het aantal doorverwijzers, is bijna 1 op de 3 cliënten verwezen door de medische sector. De samenwerking met een aantal huisartsen en de nauwe

samenwerking met de PAAZ van Ronse resulteren in een behoorlijk aantal opgestarte begeleidingen.

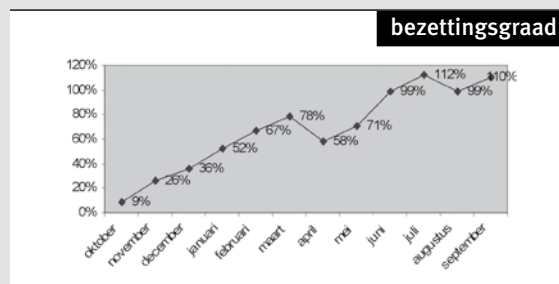

Enkele cliëntkenmerken

Algemeen kunnen we zeggen dat de meeste cliënten mannen zijn (82%), die heroïne gebruiken en gemiddeld 28 jaar zijn. De grootste groep cliënten (63%) van de personen die een begeleiding zijn gestart melden heroïne als voornaamste product. Dit zowel in Ronse als in Geraardsbergen. In vergelijking met andere dagcentra is dit behoorlijk veel. Naast heroïne worden voornamelijk amfetamines (13%) en cannabis (15%) vermeld als voornaamste product.

Bezettingsgraad van oktober 2009 t.e.m. september 2010

Het bezettingscijfer ging in het eerste werkjaar gestaag in stijgende lijn. De opstart van ons ambulant centrum te Ronse-Geraardsbergen levert aldus een belangrijke bijdrage aan de vraag naar een ruimer hulpverleningsaanbod binnen de regio Zuid-oost-Vlaanderen.

Jo Thienpont
Verantwoordelijke ambulante diensten

Ze is terug

Het is treffend hoe snel je het eigenlijk allemaal vergeet en achter je laat. Amper anderhalf jaar later vraagt mijn lieve zus om 'iets' te schrijven over toen.

Er komen wat verhalen naar boven, met moeilijke momenten van ongerustheid en bezorgdheid. Een herinnering aan het gevoel van paniek, omdat ik mijn zus kwijt was, omdat ik niet wist waar ze was, ook niet als ze naast me zat.

De gelukkige, intense momenten die ik op dit moment met mijn zus beleef, vegen die beelden echter meteen weg. Het is verrassend hoe snel je gewoon geraakt aan die nieuwe, sterkere zus. Samen naar concerten gaan. Samen koffie drinken en shoppen. Langer dan 10 minuten praten aan de telefoon. Uitkijken naar gezellige eindejaarsfeesten en toekomstplannen maken. De doodgewone dingen kunnen weer.

Haar ogen stralen opnieuw en het is fantastisch om haar moedig en sterk in het leven te zien staan.

Ik praat en denk niet graag over toen. Het is voorbij, echt voorbij. Geef mij maar die nieuwe zus.

Dus als ik 'iets' moeten schrijven dan het liefst van al gewoon dit: ze is terug!

Ik heb mijn lieve zus sterker dan ooit terug!

*Leen,
de zus van An*

“ *Het is verrassend hoe snel je gewoon geraakt aan die nieuwe, sterkere zus. Samen naar concerten gaan. Samen koffie drinken en shoppen.* ”

Eindelijk kan ik de dingen doen

Eindelijk kan ik de dingen doen,
die ik graag doe.
Eindelijk ben ik fier op wat ik doe.
Eindelijk vind ik rust.
Mijn leven is als een pijl uit een boog
op nieuw in gang geschoten.
Daarin vind ik rust.

De frustratie van ter plaatse blijven
trappelen is voorbij.
De frustratie om machteloos die onbereikbare
toekomst te aanschouwen,
heeft plaatsgemaakt voor het plezierig
maken van realistische dromen.
Dromen die ik koester,
omdat het in me zit om ze waar te maken!

Met een nuchtere kijk op de wereld
en met een nuchtere kijk op mijn eigen leven,
breng ik alles dichterbij.
Door een hechtere band met mezelf,
met de mensen, mijn daden en mijn dromen...
lijkt niets meer onmogelijk.

Het proces van vallen en opstaan is draaglijk,
het is immers een proces
en dus van voorbijgaande aard.

“ *Het proces van vallen en opstaan
is draaglijk, het is immers een proces
en dus van voorbijgaande aard.* ”

Vechten wordt doorbijten
en problemen worden uitdagingen,
als je er maar in gelooft.

Word ik plots gelovig?;
dan gaat het om het geloof in mijn eigen kracht.

De moed die ik vond om komaf te maken
met tijdverspilling gebruik ik nu
om de dingen te doen die ik écht graag doe.

An

Colofon

Redactie

Dirk Calle, Rudy Bracke,
Dirk Vandevelde

Eindredactie

Dirk Vandevelde

Fotografie

Dirk Calle

Vormgeving

dotplus

Wil u verder geïnformeerd blijven over de werking van De Kiem en de evolutie van het therapeutisch programma, aarzel dan niet een abonnement te nemen. Abonnementen kosten 12,50 euro voor vier nummers, te storten op rekeningnummer 001-2165231-73 van v.z.w. De Kiem, 9890 Gavere. Voor giften vanaf 30,00 euro kan u een attest voor fiscale vrijstelling bekomen.

Adressen

Directie

Dirk Vandevelde

Medisch team

Dr. Luc Foucart,
Dr. Philippe Verbessem

Supervisie programma

Rudy Bracke

Preventie & stages

Dirk Calle

Familiebegeleiding

Hilde Tatraï, Annette Titeca,
Krista De Planter

Sociale Dienst

Daisy De Thaey, Tanja De Bruycker

Tipi, verslaafde moeders (vaders) met kinderen

Luca Littera, Marlies Hoorens

Contactadres

De Kiem vzw
Vluchtenboerstraat 7A
9890 Gavere
Tel. 09/389.66.66
Fax 09/384.83.07
admin@dekiem.be

Opname

Kaat Vanthuyne,
Nadine De Lange

Ambulante begeleiding

Jo Thienpont, Sylvie Pannecoucke,
Maya van Zelst, Sija De Koning,
Krista Vanderstraeten, Katy Paulus,
Katrien Van Damme, Ann Hoste

Gevangeniswerking

Hugo Vander Meeren

Contactadres

Ambulant Centrum Gent

Kortrijksesteenweg 185, 9000 Gent
Tel. 09/245.38.98
Fax 09/245.41.71
ambulant.gent@dekiem.be

Ambulant Centrum Ronse

Oswald Ponettestraat 31
9600 Ronse
Tel. 055/21.87.00
ambulant.ronse@dekiem.be

Antenne Geraardsbergen

Abdijstraat 2, 9500 Geraardsbergen
Tel. 055/21.87.00
ambulant.geraardsbergen@dekiem.be